

სნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება 121

დამატების № 164.

კვირა, 2 ოქტომბერი 1903 წ.

გაზეთის № 2311.

რათა? რისთვის?

(სურათი სოფლის ცხოველებთან).

(დასასრული *)

ბატონი რადასაც სურდა, ქალღმერთს შინაგვდა, პირობების ქალღმერთს კითხულობდა, ფულს იღებდა, ბარათებს აძლევდა. ყველაფერი კეთდებოდა ჩუმად, თავის რიგზედ. ეტყობოდა გულგაცემი შექვივისებოდნენ საქმეს და ხმა ამოუღებელივ აძლევდნენ ფულს და იღებდნენ ბარათებს. მხოლოდ ზოგჯერ მიჰმართავდნენ ბატონს ზოგიერთ კითხვის განსამარტებლად, რაზედაც ბატონი უგებდა პასუხს მარტვად. მღაბის ეხიო. ეტყობოდა, რომ ბატონსა და გლეხებს კარგად გაეცნოთ ერთმანეთი და პირველსავე სიტყვიდან ესმოდათ ერთი ერთმანეთის აზრი.

ამ გარემოებამ გაციკვრია.

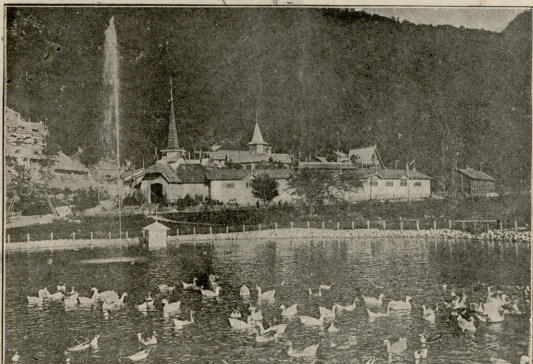
— იცით, რამდენი დრო და ცდა მომიხდა, — მიპასუხა თავი: — მანამ ასე მოვაწყობდით საქმეს, თავი ვიტებთ თითქმის სამი წელიწადი. ეხლა, როცა მიუხედავთ ერთი-ერთმანეთის, ეხლა კარგად მიდის ჩვენი საქმე. აბა ახლა დაუგდეთ ყური იმათ, ვისთანაც ჯერ საქმე არა მქონია.

— რა ჰქვს ბეთონუნებლებმა? მიუბრუნდა დარაჯს: — მოილაპარაკეს?

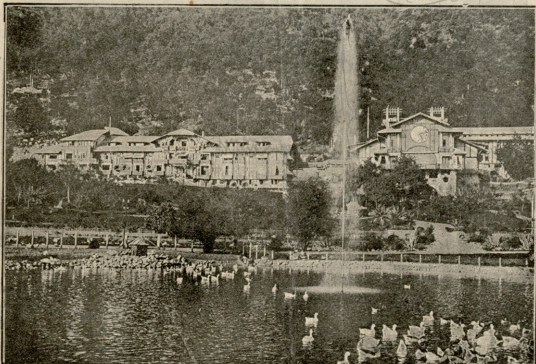
დარაჯმა ჩაახველა, შესწორდა და უმკაცროდ კითხვით უპასუხა:

ნ. დამატება № 162.

- მოილაპარაკეს, მაგრამ ძალიან უარზე არიან!
- რას ამბობენ?
- არ შეგვიძლიან ვერ შევისყიდოთ. მეტადერ ერთი იმათგანია ძალიან უარზე და ყველა იმს შესტყვიოს.
- რომელი? აი ის, შავ-შავი, წელიან პრიყველად რომ მელაპარაკებოდა?
- დიად ისა, — გაეცინა დარაჯს.

გაგრა. — მწერარეულობის გამოფენა.

გაგრა. — სსსტუმბი.

— აბა, დაუძებე აქა! — უბრძანა თავი: — და მომიბრუნებოდა: — იცით ერთი კაცი აქირებს საქმეს, ის რომ არ იყვეს, მე შევითან დღესვე გავითავებდი საქმეს. დარაჯი გადადგა მოაჯირზე და მიჰმართა ერთს ჯგუფს, რომელსაც ეტყობოდა, რაღაც გარდაწყვეტილება მიელოდა ჩუმად უღლიდა, როდის დაუძებდნენ. — ბეთონუნებლებო! — დაიყვირა დარაჯმა: — მოდი თქვა, მოდი!

ჯგუფი შეინძრა და უსწორ-მასწორად წელის ნახიჯით მიუახლოვდა ივანს. ყველამ ქული მოიხადა.

— დაიხურეთ ქულები! — უთხრა ბატონმა, — მე თქვენი ქულის მოხდა არ მიხდა, ეგ რომ მიწოდეს, ხომ არც კი დაგატანდით ძალის თავის დახსნაზე!

— მაღლობელი ვართ, შენი კირიმე! — დაბოლ თავი დაუკრა ერთმა ქალბა მოხუცმა და დაიხურა ქული. იმს მიჰყენ სხვებიც.

— აბა, რა ჰქვით, მოილაპარაკეთ?

— მოვილაპარაკეთ, შენი მუხლის მოხუცმა და ისევე მოიხდა ქული. — მერე?

— არ შეგვიძლიან შენი კირიბე...
 — რატომ?
 — რამ შევებით და ბოლო ვეღარ გავიტანათ, უფრო არ ივარგებს... ვერ შევიძლებთ, ბატონო!
 — რატომ ვერ შევიძლებთ? კაცო, მე ხომ ესლავე არა

— არ შეგვიძლიან, ენლე ღმერთსა, თორემ მაგაზედ რა-
 გორ ვაწყვეინებთ!
 — ნუ გავვირისდებთ, ბატონო.
 — მიწები მოილია, მოიქამა, მოსავალი იღარ მოღის...
 — მოვართმევთ ისეც, რაც მოვიკრთმევდით...

ვახზოვ: ფულს, ვა-
 დებს დავიღებთ,
 დროს მოვცემთ
 ერთს, ორს სამს წე-
 ლიწადს. შეგადლები-
 ნებთ ამ ნიარად: ფულ-
 ში ავიღებ სახლებს
 სხვა-და-სხვა შენო-
 ბებს, მასლას, ავიყვან
 საქონელს — ძროხას,
 ხაჩს, ყველაფერს...
 შეისმინეთ, ჩაიგო-
 ნეთ, რომ დროა თა-
 ვი გაინთავისუფლოდ!
 კაცო, აღარ უნდა
 მოიცილოთ ბატონი?
 გიყვართ, ვეღარ მო-
 შორებიხართ თუ,
 როგორ არის თქვენი
 საქმე?

— გიყვარხარ, რა-
 ტონოც არ გიყვარ-
 ხარ! — წამოიძახა ერთ-
 მა მთავანმა — შენი
 იმედი ისე მაქვს, რო-
 გორც ღმერთისა! შენ
 რომ ბატონად მგულ-
 ლევი, მე არც სოფ-
 ლის მოხელისა მე-
 შენიან, არც პრიტა-
 გისა და არც უფნი
 ნაბაღნიკისა, ვიცი
 რომ...

— ჩემი იმედი ტყუი-
 ლად ვაქვს! — თავი
 გავანია ბატონმა. —
 შენ შენი იმედი იქო-
 ნეთ: ეგ სისულელეა,
 მაგას თავი დავენი-
 ზოთ, თქვენთან, რო-
 გორც ვატობ კაცუ-
 რი ოაბარაკი არ შეი-
 ძლება, აი მე უკანასკნელად გიცხადებთ: ან თავი უნდა გა-
 ინთავისუფლოდ ან არა და რასაც ეხლა იხდით, ერთი მესამე-
 დი უნდა მომიბატოთ, თუ იხდით თუშანს, ეხლა გადიხდით ცა-
 მგტ მანეთის და ექვს შაურს. თუ სამ თუშანს, ეხლა ოთხ
 თუშანს. გესმით თუ არა? არ გინდათ არც ესა? მაშ ჩემი მტ-
 რთხედი ნი ვერსზედ უნდა წამიღოთ. ეხლა თავისუფ-
 ლები ხართ! — გამოუცხადა ბატონმა და ქალღღმებს დაუწყო
 სიტყვა.

გულეები ჩუმად იყვნენ და ერთ ალავას ტორტანობდ-
 ნენ, ბოლოს ერთი ერთმანეთს გადახედდნენ და ერთმა
 მთავანმა დაარღვიანა ჩინი.

— თქვენი ნება, ბატონო, ჩვენ რა შეგვიძლიან! — წაი-
 ბუტებუტა იმან და გვერდი შეიბრუნა.

— ნუ ვაგვიწორავ, შენი კირიბე ბატონო! — წარბოსთქვა
 მკვიტებულმა.

სამშობლო მოჩანს, სამშობლო! — სურათი ღმინდარისა.

— ვერც შევისყ-
 ლით და ვერც მოვი-
 ბატებთ, შენი მეთი-
 ხელი მიირთვი!..

ამ ხმაზედ ბატონმა
 თავი აიღო, ხმაზედ
 იცნო ის გულევი, რომ
 მგლოც წინად, რო-
 გორც თვითონა სოქ-
 ვა, პრიყულად ელა-
 პარაკებოდა.

ის იყო შუა ტანი-
 სა, ოცდაათის, ოც-
 და თხუთმეტის წლო-
 სა, ხმელი, მხისავან
 სახე დამწვარი, შავი
 თმით და წვერ-ულვა-
 შით. იმისი მკაცრი
 თვალები კაცს პირ-
 დამირ არ უყურებდა.
 არ იცოდა კაცმა, რა
 იხატებოდა იმის და-
 ლეგრემოლ სახეზედ,
 გულის სიბოროტე და
 ნაღველი, თუ მწარე
 შედეგი მწარე წარ-
 სულისა. ეს სიტყვენი
 იმას არ წარმოუღი-
 ქვანს არც დაყირუ-
 ბით, არც გულმო-
 სულობით და არც
 უკუთობით, იმის
 უპასუხა ბატონს იმის
 სამს წინადადებაზე,
 როგორც ჰკარნობდა
 და რა გადაწყვეტე-
 ლებაც მიეღო. მაქ-
 რამ ეს სიტყვენი ყვე-
 ლა ჩვენგანს მოხვდა
 გულში: ბატონს —
 რადგან ეს სიტყვე-
 ნი იმას შეეხებოდა,

ბატონის დარაჯებს — რადგან იცოდნენ ამ სიტყვეებს რა შე-
 დეგი მოჰყვებოდა, რა შიშაც მონაწილეობა უნდა მიეღოთ და
 ჩვენ დანარჩენებს, როგორც მოწმებს იმე შედეგისას.

ბატონა ხანს სრული სიტყვი ჩამოვარდა.

— მაშ... არც იცილი და... არც მოიბატებ? — დაბალის
 ხმით ჰკითხა თავადმა.

— ვერც შევისყალით და ვერც მოვიბატებთ, შენი მე-
 თობელი მიირთვი! — იმავე კილოთი უპასუხა იმან.

ბატონი კარვა ხანს რაღასაც ჰფიქრობდა.

— დაი... ему раз! — იმავე დაბალის ხმით მიჰმართა და-
 ბალის ტანის, ჩასუქებულს, მთლად იარღში ჩასმულს და-
 რაჯს.

დარაჯე შეინძრა, ჩოხის სახელი გაღიწია, წელის ნაბი-
 ჯით მოუარა ჯვრუს, აღქარებულად მისწი-მოსწია ხალხი და
 რაც ძალა და ღონე ჰქონდა უკანინად სახეში ეშპოკრა.

122

ქუთაისის ქარხანა.

გლუბაკი წატორტმანდა და ხელეზე დაეკა. წაქვეულს შოგლო ხელი საყლოში და ვაათრია სახლის უკან, საიდანაც ერთი წამის შემდეგ მოგვესმა არა ჩვეულებრივი ადამიანის ბლაკილი.

თავადმა თავი აიღო, პატარა ხანს ყური დაუღღა და ისევ ჩალუნა. შე თოფ-ნაკრავივით წამოვარდი ზეზე და გაეცაქანე იმ ხმაზე, მაგრამ გლუბი უკვე გამოვგლოჯათ ხელიდან და გადაეყვანათ ლოზეს იქით. თავლებ ამღვრეული, გაწითლებული და ვაოფლიანებული დარაჯი ძლიეს და სუნთქავდა. ის იმკლავებდა ხელებს და შეჭყურებდა თავის მსხვერპლს.

— არ შეისყიდი? არ მომიმატებ?—გაიძახოდა იგი.

ის კი იდგა ქუდ-მოვლევლილი, თმა გაწეწილი, ცხვირ შე-სისხლიანებული და თავ-ზარ დაცეპული აქეთ-იქით უაზროდ იყურებოდა.

— რათა? რისთვის?—კითხულობდა მთელი იმისი არსება.

დანარჩენი გლუბაკობა იდგა ჩუმად, თავ-ჩალუნული. ისინი ხარების ნახისა ჰგვანდნენ იმ დროს, როცა ყასაბი გამოარჩენს ერთს ხარს და იმათ თავად წინვე ყელში გაუყრის დანას.

დაბრუნდი უკან.

— რა იყო? რა ამბავი იყო იქა?—შკითხა თავადმა.

— ძალიან გოლახა!—უპასუხე.

— რას შაკივდა ეგ ოხერი! არ იცის, რომ შე სხვების დასანახავად უბრძანე გაერთყა ერთი, ეგ კი...

დარჩენა აღარ შემეძლო. გამოვითხოვე თავადს. იმ გლუბაკის ვერძლით რომ გავიარე, ცალი თვალით გადავხედე.

იღვა იმევე ადგოას, ვილასკ ქული დახებრა იმისთვის თავზე, სისხლი მოეწმინდა, მხოლოდ უღოვებ ჰქემ და უჩანდა. სახებე-ისეე-გაოცება ეტყობოდა.

— რათა? რისთვის? თითქოს კითხულობდა იგი.

სგ. ვაფახანა.

სიმღერა

ოცნება, ჩანტი მომართე, ტირილის ნაცვლად მაციხე; არ გმარა რაც რომ ვიტანე და რაც ცრემლებმა მადინე? მინდა დღეს გულა დაღობდეს, მოსვენებათა ვტკბულოდ, არ ვწვევდე თავისი გმინს, ბედნიერებათა ვოფრებოდე. ვერ შესძლება მას, მეც კატეობი დახვანს არა ხარ ჩველი, არ კამღუეს-მოსვენებას ცხოვრების შმაში წვეული, მას სურც მე და შენ ვაწეუბათ სწორებაში გამოწყუდო.

გაფ-უშაგელა

ცოლი მოუგდა თელუს,
დარს მარტოკა ხვესო,
არგინ მარტონის სწეკლს,
სტირის, სვე-ბელს სწეკლსო.

იძახის: აბა, რაღა მკექს
იმეღად ამა სოფელად,
წერილ-შეიღო დამიწოვლა,
რწეგა გლახაკად, იბლად!

მინდვრადღ ვეღარ მიედივარ,
ვინ მწედის სკაქლს დღისას,
ვინ მოგევიზადებს ვაზშიშს
დამისა დასწევისსა?

რა გენა, შიმშილს გაგუძღებ,
მით არ ვარ დასაღონია,
მკეკამ წერილ შეიღეს რა გუგო,
ეს კი ვერ მომიგონია.

ვის ეუთხრა: სხეგან მიედივარ,
ვშოუღობ სამუშაოსა,
ხემს შეიღეს მისედეო, გლახათ
არგინ რა დაუშაოსა?

ვის ეუთხრა: შეიღო დამირწეთ,
იტირის—უთხარი ნანია...
განა გუღეს შუმბიტეგარი
ვინ არის ამისანია?

სტირის საბრლო თელუ,
სტირის სვე-ბელს სწეკლსო:
ცოლი მოუგდა, წერილშეიღით,
დარს მარტოკა ხვესო.
არჩილ ს—ელა.

შეწეგან ტელისის თარტო მოსიარულე საზოგადოების
წემა-ადარში.

სამეხი აქურ რენის გზით მოგზაურობის.

— როგორ, კუნთებს თქვენს სწრით?
— ღიხ, რას იტამ, გქებებმა მარჩიეს შრამს...

რედაქტორ-გამომცემელი ბლ. ჯაბარბაგი.